

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-10-01 Nr. TP-7

Vilnius

Posėdis įvyko 2020 m. rugsėjo 8 d. 13 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė dr. Dalia Urbanavičienė, Tarybos nariai – Nijolė Balčiūnienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, dr. Petras Kalnius, Vaida Kasparavičienė, Kristina Kuprytė, Zita Mackevičienė, dr. Rasa Paukštytė-Šaknienė, dr. Lina Petrošienė, dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, Juozas Šorys, Jonas Vaiškūnas, Rima Vasaitienė, dr. Daiva Vyčnienė, dr. Rūta Žarskienė. Svečiai: EKG T vyr. specialistai Asta Žernienė, Valdas Voveris, Tomas Kulešius, dr. Jolita Eidikonienė, Marijampolės regiono plėtros tarybos narys Gintaras Skamaročius.

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl bendro EKG T ir regioninių tarybų posėdžio rugsėjo 10 d. organizavimo;
2. Dėl EKG T 20-mečio šventės organizavimo;
3. Dėl Lietuvos kultūros tarybos skirto finansavimo etninės kultūros projektams 2020 m. ir siūlymų 2021-iesiems metams;
4. Dėl „Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 m. veiksmų plano“ rengimo;
5. Dėl siūlymo surengti apskritą stalą, skirtą skirtingų požiūrių į Mažosios Lietuvos herbo kūrimą suderinimui;
6. Dėl antro lygmens savivaldos sukūrimo Lietuvoje atsižvelgiant į ES regioninės politikos principus;
7. Dėl EKG T elektroninio leidinio „Etninė kultūra“ redakcijos sudarymo;
8. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Bendro EKGTT ir regioninių tarybų posėdžio rugsėjo 10 d. organizavimas.

D. Urbanavičienė pristatė bendro EKGTT ir regioninių tarybų posėdžio darbotvarkės projektą ir pakvietė Tarybos narius dalyvauti šiame Lazdijuose vyksiančiame posėdyje arba stebėti jį nuotoliniu būdu.

NUTARTA. Pritarti EKGTT ir regioninių tarybų bendro posėdžio darbotvarkės projektui.

2. SVARSTYTA. EKGTT 20-mečio šventės organizavimas.

D. Urbanavičienė priminė, kad EKGTT 20-mečio šventę yra nunatyta surengti rugsėjo 27 d. Rumšiškėse, Lietuvos liaudies buities muziejuje, kada yra šio muziejaus nemokamo lankymo diena.

V. Griškevičienė pasiūlė 20-metį išnaudoti ne tik pasilinksminimui. Ji pasiūlė pakviesti pretendentes į Seimo narius ir kartu su jais aptarti probleminius etninės kultūros klausimus. Jos nuomone, būtina kelti regionų klausimą, nes jie nuolatos paliekami užribyje.

D. Urbanavičienė pritarė šiai minčiai: šalia pramoginio renginio surengti ir diskusiją, tai transliuojant per televiziją. Ji pasiūlė šiuo tikslu sudaryti darbo grupę; į ją įtraukti: Vilną Griškevičienę, Loretą Sungailienę, Joną Rudzinską, Juozą Šorį, Nijolę Balčiūnienę.

L. Sungailienė pastebėjo, galbūt būtų prasminga rengti nuotolinę diskusiją, kad joje galėtų dalyvauti daugiau žmonių, o tuo pačiu, kad būtų lengviau prikviešti ir būsimųjų Seimo narių. Taip pat ji pasiūlė į darbo grupę įtraukti mokslo bendruomenės atstovus.

D. Vyčiniienės nuomone, labai aktualu kelti švietimo problemas. Juo labiau, kad jų sprendimas taip ir nepajudėjo.

D. Urbanavičienė pakvietė į darbo grupę D. Vyčinienę. Ji pasiūlė grupę palikti atvirą ir pakvietė įsitraukti kitus EKGTT narius.

J. Šorio nuomone, reikėtų labai kruopščiai atrinkti esminius klausimus. Galbūt vertėtų kviesti tik tam tikrus kandidatus į Seimą, kurie gali EKGTT keliamais klausimais susidomėti.

N. Balčiūnienės nuomone, reikėtų kviesti visus.

A. Daraškevičienė priminė kultūrinei programai pateiktas regionų idėjas: pristatyti etnosportą, kulinarinį paveldą, surengti regionų prisistatymus ar varžytuves.

L. Sungailienė pasiūlė paprašyti per bendrą EKGTT ir regioninių tarybų posėdį, kad regionų tarybos pasirūpintų savo kraštą atspindinčio kolektyvo dalyvavimu. Renginį užbaigti bendru

pasidainavimu ar pasižokimu. Jos nuomone, galėtų būti ir viktorina ar protmūšis. Taip pat ji pasiūlė, kad regionų specialistai parengtų su regionu susijusių klausimų viktorinai.

D. Urbanavičienė paklausė, į kokias TV laidas galima kreiptis dėl šventės transliavimo.

L. Sungailienė pasiūlė kreiptis į "Kultūros dieną" ir "Labas rytas, Lietuva".

D. Vyčiniene pasiūlė, atsižvelgiant į koronos situaciją, daryti teletiltus iš kiekvieno regiono.

L. Sungailienės teigimu, teletiltų transliacija yra brangus malonumas. Ji pastebėjo, kad kuo skubiau reikia kreiptis į televiziją su scenarijumi, kad viena ar kita laida galėtų numatyti eterį.

D. Urbanavičienė pasiūlė nepamiršti ir regioninių televizijų.

NUTARTA:

1. EKG 20-mečio proga surengti renginį iš dviejų dalių: diskusijos probleminiais etninės kultūros klausimais ir šventinio kultūrinio susiejimo su regionų atstovais;

2. Sudaryti darbo grupę dėl diskusijos surengimo; į darbo grupę įtraukti Dalią Urbanavičienę, Vilną Griškevičienę, Loretą Sungailienę, Joną Rudzinską, Juozą Šorį, Nijolę Balčiūnienę, Daivą Vyčiniene; palikti galimybę įsijungti į darbo grupę kitiems Tarybos nariams.

3. Bendrame EKG ir regioninių tarybų posėdyje paprašyti, kad kiekvieno regiono taryba išrinktų kolektyvą, kuris galėtų dalyvauti EKG 20-mečio šventinėje dalyje su kraštą atspindinčiu repertuaru; kultūrinę programą išsamiau aptarti su EKG regionų specialistais.

PASTABA: Nors 2020-09-10 posėdyje buvo irgi pritarta planams rengti EKG 20-mečio šventę Rumšiškėse, tačiau pradėjus ją organizuoti paaiškėjo įvairūs apsunkinimai dėl pandemijos, todėl rugsėjo 17 d. buvo atlikta EKG narių apklausa ir priimtas nutarimas šventę perkelti į 2021 m., kai bus EKG regioninių tarybų 20 metų jubiliejus.

3. SVARSTYTA. Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) skirtas finansavimas etninės kultūros projektams 2020 m. ir siūlymai 2021-iems metams.

D. Urbanavičienė informavo, kad Etninės kultūros srities Proceso ir Projekto kokybės identifikavimo ir vertinimo paslaugų ataskaita pagaliau yra priimta LKT. Dabar LKT norėtų, kad būtų išgrynintos bendros EKG, LNK ir V. Tumo rekomendacijos.

Ji pastebėjo, kad nėra parengtos arba nėra viešinamos LKT 2021 metų finansavimo gairės. Jos nuomone, reikėtų kreiptis raštu dėl šių gairių.

Kitas dalykas – koronos situacijoje LKT paskirstytos papildomų 10 mln. Eur lėšų (2020 m. III šaukimas). Iš jų daugiau kaip ketvirtis paskirta tarpsritiniams projektams, nemažai tarpdisciplininiais menui, skirta muzikai, kultūros paveldui, teatrui, o etninei kultūrai skirta tik 2,6

proc. šių lėšų (nors galėjo būti daugiau Tautodailės metų proga). Mažiau gavo tik architektūra ir cirkas. Svarbu ir tai, kad vienam paremtam projektui tenkančios sumos vidurkis etninės kultūros srityje yra pats mažiausias. D. Urbanavičienės nuomone, tai yra skandalinga situacija ir paklausė Tarybos nuomonės, kaip derėtų elgtis Tarybai.

D. Senvaitytė pastebėjo, kad galbūt etninės kultūros projektų pateikėjai prašo nedidelių sumų arba gali būti kitų aplinkybių lemiančių kuklesnį etninės kultūros projektų finansavimą.

D. Urbanavičienė pateikė jai žinomų pavyzdžių iš ankstesnių šaukimų (nes LKT nepateikia duomenų apie prašytas sumas, taip pat ir aptariamo šaukimo atveju), kai buvo prašoma didelių sumų ir skirta vos dešimtadalis. Jos nuomone, atskiriems projektams skiriamų lėšų dydį lemia kvotų atskiroms sritims ar programoms dydžių skirtumai. Jos žiniomis, etnokultūrinių projektų autoriai prašo pakankamai solidžių sumų. Situaciją lemia ir tai, kad LKT sudėtyje labai mažai etninės kultūros ekspertų.

L. Sungailienės nuomone, verta būtų paprašyti iš LKT daugiau informacijos apie pateiktus projektus. Tada būtų galima atlikti analizę ir pateikti pastabas.

V. Griškevičienė patvirtino, kad sumos yra prašomos didelės. Tiesiog į etninę kultūrą žvelgiama atsainiai. Šią problemą reikėtų aptarti su viceministre Zita Bružaite. Ta pati problema yra Kultūros ir meno taryboje: daugelio ekspertų nuomonė apie etninę kultūrą ir regionus yra neigiama. EKGKT reikėtų susidaryti valdžios atstovų sąrašą, su kuriais šią problemą reikėtų aptarti ir šį klausimą nuolatos kelti.

D. Urbanavičienės nuomone, būtų galima revizuoti, ar LKT pateikiami projektai nueina į deramą eilutę, nes, pavyzdžiui, akivaizdžiai dizaino ar architektūros srities projektai teikiami Tarpsritinių projektų sritį, kuriai kažkodėl skirta didžiausia kvota aptariamajame šaukime. Apskritai iš viso neaišku, kas yra „tarpsritinė“ sritis ir kas yra „tarpdisciplininio meno“ sritis, todėl vertėtų paprašyti LKT aiškaus jų apibrėžimo.

R. Žarskienės pastebėjimu, pati LKT nereguliuoja, kokiai programai turi būti pateiktas projektas.

NUTARTA:

1. Paprašyti LKT pateikti 2021 metų projektų finansavimo gaires;
2. Paprašyti LKT platesnių duomenų apie 2020 m. III šaukimui pateiktuose etninės kultūros projektuose prašytas sumas bei šio šaukimo lėšų paskirstymo principus, kaip buvo nustatyti kvotų dydžiai atskiroms sritims ir programoms;
3. Inicijuoti susitikimą su viceministre Zita Bružaite dėl etninės kultūros rėmimo mažinimo skirstant LKT lėšas iš Lietuvos kultūros rėmimo fondo.

4. SVARSTYTA. „Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 m. veiksmų plano“ rengimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad ji kaip EKGAT atstovė dalyvauja Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 m. veiksmų plano rengime (toliau – KP veiksmų planas). Planas buvo svarstomas rugsėjo 2 d. Kultūros ministerijoje. Ji pastebėjo, kad veiksmų plano pagrindiniai uždaviniai neatitinka naujai priimtos Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijos (toliau – Koncepcija) uždavinių. Rytoj Kultūros ministerijoje renkasi Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo taryba, vadovaujama M. Valančiauskienės. Visi šios tarybos nariai pastebi, kad kaip Koncepcijoje, kaip ir KP veiksmų plane, egzistuoja didžiulė disproporcija – vyrauja dėmesys materialiajam kultūros paveldui.

L. Sungailienė pranešė, kad posėdyje, kuriame buvo svarstomas veiksmų planas, nebuvo etninę kultūrą kuriojančios viceministrės Zitės Bružaitės, nes ji apie posėdį iš anksto nebuvo informuota ir jame negalėjo dalyvauti dėl kitų, anksčiau suplanuotų susitikimų. L. Sungailienės nuomone, etninei kultūrai ir nematerialiajam kultūros paveldui ištis dėmesio nepakanka.

D. Urbanavičienė nuogaštavo, kad KP veiksmų planą planuojama greituoju būdu patvirtinti, iki galo jo neapsvarsčius.

NUTARTA. Informuoti Tarybą apie Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo tarybos nutarimus.

5. SVARSTYTA. Siūlymas surengti apskritą stalą, skirtą skirtingų požiūrių į Mažosios Lietuvos herbo kūrimą suderinimui.

T. Kulešius apžvelgė Mažosios Lietuvos herbo kūrimo istoriją, ginčus dėl jam siūlomo pagrindinio simbolio – briedžio. Istorija baigiasi tuo, kad 2020 liepos 20 d. Lietuvos heraldikos komisija (toliau – LHK) Mažosios Lietuvos savivaldybėms parašė raštą – pateikė ankstenę poziciją, parekomendavo rinktis ne briedžio, o kitą simbolį. Jis pasiūlė organizuoti tarpinstitucinę diskusiją, kurioje būtų apsikeista nuomonėmis Mažosios Lietuvos herbo klausimu.

V. Griškevičienė patikslino, kad siūlymas Mažosios Lietuvos simboliu pasirinkti briedį buvo iškeltas ne 2017 m., o dar 2014 m. Jos nuomone, simbolį turėtų pasirinkti regiono bendruomenė, jungianti mokslininkus, menininkus, politikus, išeivius ir t.t. Mažosios Lietuvos atveju argumentai yra stiprūs, juos parėmė Klaipėdos universiteto mokslininkų tyrimas. Ji informavo, kad Mažosios Lietuvos bendruomenė, t.y. Mažosios Lietuvos savivaldybės, rengiasi paduoti LHK į teismą dėl šio herbo kūrimo peripetijų. Žmonės jau yra pavargę ir pikti.

D. Urbanavičienės nuomone, galbūt diskusija visgi padėtų išspręsti tarp Mažosios Lietuvos ir LHK iškilusį ir užsitęsusį konfliktą. Jei tai nepadėtų, reikėtų kreiptis į Prezidentą.

N. Balčiūnienės nuomone, diskusijų jau buvo pakankamai. Ji palaikė V. Griškevičienės siūlymą.

L. Petrošienė pritarė V. Griškevičienės pasiūlymui. Jos nuomone, diskusijų jau pakanka.

D. Urbanavičienė paklausė V. Griškevičienės, ar aptariamam klausimui buvo kreiptasi į Prezidentą.

V. Griškevičienė pasakė, kad šiuo metu redaguojamas kreipimosi tekstas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad EKGTA taip pat buvo pateikusi LHK, o kartu ir Prezidentui pritarimą Mažosios Lietuvos atstovų pasirinkimui. Tačiau gautas neigiamas LHK atsakymas.

D. Urbanavičienė priminė, kad ir kitų Lietuvos etnografinių regionų heraldiniai ženklai nėra patvirtinti Prezidento. To reikia siekti. Be to LHK nori perbraižyti iš naujo etnografinių regionų heraldinius ženklus vadovaujantis naujais reikalavimais dėl vėliavų dydžių suvienodinimo, vektorinių atvaizdų ir t.t. Taip pat neaišku, ar yra LHK parengtos heraldikos kūrimo taisyklės, kaip įpareigoja įstatymas. Ji pasiūlė išsakyti šias problemas LHK posėdyje, tačiau suabejojo, ar dialogas bebus įmanomas, jei bus prasidėjęs teisminis procesas dėl Mažosios Lietuvos herbo kūrimo.

V. Griškevičienė pažadėjo informuoti apie Mažosios Lietuvos savivaldybių merų sprendimą.

NUTARTA:

1. Įpareigoti V. Griškevičienę pateikti informaciją EKGTA apie Mažosios Lietuvos savivaldybių merų sprendimą;
2. Kreiptis į LHK dėl informacijos patiekimo apie heraldikos kūrimo taisykles;
3. Jeigu paaiškės, kad heraldikos kūrimo taisyklės nėra parengtos, kreiptis į Prezidentą prašant sukurti šį dokumentą ir akcentuojant būtinybę atsižvelgti į vietos žmonių nuomonę kuriant regionų heraldinius ženklus.

6. SVARSTYTA. Antro lygmens savivaldos sukūrimas Lietuvoje atsižvelgiant į ES regioninės politikos principus.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad šis klausimas atsirado sūduvių iniciatyva. Ji pakvietė pasisakyti Marijampolės regiono plėtros tarybos narį G. Skamaročių.

G. Skamaročius atkreipė dėmesį, kad tarp regionų ir savivaldybių yra didžiuliai statistiniai skirtumai. Atlyginimai tarp Vilniaus ir Kalvarijos gyventojų skiriasi 2 kartus, nedarbas Klaipėdoje ir Ignalinoje – 3,5 karto, tiesioginės užsienio investicijos tarp Vilniaus ir Lazdijų – daugiau nei 1060 kartų. Marijampolės apskrityje skurdo lygis yra apie 36 proc. Vaikų iki 14 metų amžiaus čia yra

mažiausiai Lietuvoje ir jų skaičius nuolatos mažėja. Regionų plėtros įstatyme teigiama, kad regionų plėtra turėtų vykti per regionų plėtros tarybas, sudarytas iš savivaldybių atstovų. Tačiau iš tiesų savivaldybės tarpusavyje konfliktuoja ir „tampo paklodę“ į savo pusę. Šias problemas bandyta išsakyti Prezidentūrai, VRM ir t.t. Tačiau valstybėje vyrauja nuomonė, kad jei stiprinamos savivaldybės, tai tarsi savaime stiprėja ir regionai. Net nesuprantama, kuo skiriasi vietinė savaivalda nuo regioninės savivaldos. Beje, regionų įtvirtinimui nepritaria ir savivaldybės, nes jos bijo konkurencijos. Vienintelė grandis, kuri gali imtis šio klausimo sprendimo yra visuomeninės organizacijos, nes jos neturi interesų nei vietinės savivaldos, nei regioninės savivaldos grandyje. Todėl buvo parengta visuomeninių organizacijų deklaracija dėl antrojo lygmens savivaldos įteisinimo, siūlant pradėti diskusijas šiuo klausimu. Jei šis procesas Lietuvoje neprasidės, visos regioninei plėtrai skirtos lėšos ir toliau keliaus į Vilnių ir pavienės savivaldybes, o regionai ir toliau negaus savo dalies. G. Skamaročiaus nuomone, regionai turėtų būti sukurti etnografiniu ar tam artimu pagrindu, leidžiant regiono pakraščių gyventojams patiems apsispręsti, kuriam regionui jie nori priklausyti. Tai padėtų išsaugoti ir tam tikras kultūrines vertybes. Jis pakvietė EKGt pasirašyti visuomeninių organizacijų parengtą deklaraciją.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Lietuvoje nėra regioninės politikos, tai pagrindžia mokslo darbai. Po to, kai Lietuvos panaikintos apskričių administracijos, Lietuva buvo išmesta iš Europos Komisijos Regionų komiteto, atimant teisę balsuoti. Dabar Prezidentas pasirašė memorandumą, kuriuo savivaldybėms suteikiama daugiau teisių formuojant regionų politiką ir plėtrą, tačiau oficialių regionų Lietuvoje nėra. Šią problemą reikia kelti. Kuo toliau, tuo labiau Lietuvoje didėja centralizacija, kai tuo tarpu ES kalbama apie tai, kad sprendimai turi būti priimami kuo arčiau žmonių. Ji atkreipė dėmesį, kad regionų savivalda gali būti įvairių lygmenų, nebūtina siekti autonominių, itin dideles teises turinčių regionų įteisinimo. Tačiau svarbu, kad būtų institucionalizuotas regionų problemų sprendimas. Jos nuomone, regionai yra stiprūs, kai jie turi ir stiprias kultūrines etnines tapatybes. Verta bent jau pradėti svarstyti regiono sampratą Lietuvoje problema.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad liepos 20 d. buvo patvirtintas LR Regioninės plėtros įstatymas. Ten smulkmeniškai išdėstytos naujos institucijos, funkcijos ir t. t. Lietuvoje baigiamas svarstyti Bendrasis planas, kuriame nebelieka 10 apskrčių, o yra 4 regionai. Panašu, kad šis Seimas dar spės jį patvirtinti. Dabar reikia siekti, kad regioninių plėtros tarybų sudėtyje kaip socialinis partneris būtų kultūros atstovas. Dabar taryba formuojama iš merų, verso atstovų ir vieno socialinio partnerio. Čia būtų galima padirbėti, kad regioninės tarybose būtų ir kultūros žmogus. O diskusiją galime pratęsti, kai išnagrinėsime Regioninės plėtros įstatymą.

P. Kalniaus nuomone, dabar siūloma tas pats, kas prieš 17 metų – valdžios galias turintį regioninį darinį kurti etnografinių sričių ribose, tik šis variantas yra dar blogesnis negu buvęs prieš

17 metų: dabar iš Žemaitijos atplėšiamos net 8 žemaitiškos seniūnijos, o tai yra daugiau kaip vienas didelis rajonas. Štai, du trečdaliai dabartinio Klaipėdos rajono yra sudaryti iš žemaičių gyvenamų seniūnijų: Vėžaičių, Veiviržėnų, Endriejavo, Gargždų, kurios niekada nepriklausė Mažajai Lietuvai, visada buvo Didžiosios Lietuvos ir kartu Žemaitijos dalis, niekada nebuvo nei Prūsijos, nei suvienytos Vokietijos sudėtyje. Carizmo laikotarpiu priklausė Telšių apskrčiai, tarpukariu – 20 metų Kretingos apskrčiai. Tas pats rytinėje pusėje: visa vakarinė Šiaulių rajono pusė yra žemaitiška ne tik etnografiniu, bet ir lingvistiniu požiūriu, bet visas Šiaulių rajonas priskiriamas Aukštaitijai. Su tokiu ribų išvedimu žemaičiai niekada nesutiks. Aš siūlomam projektui nepritariu dėl dviejų priežasčių. Pirma, tai gimdo didelį regioninių bendruomenių susipriešinimą. Kokiu principu beišvestume Žemaitijos ir Aukštaitijos skiriamąją ribą, bendro sutarimo niekada nebus. Vienaip padarius, nesutiks žemaičiai, kitaip padarius – aukštaičiai. Tą konfliktą jau matėme 2004 metais, kai buvo paskelbtas Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis, žemaičiai netgi atsisakė dalyvauti EKGT posėdyje. Kitas dalykas – tokios Lietuvos klaidos nekantriai laukia Maskva. Štai iš interneto atsispausdinau Kremliaus artimo portalą „Sputnik & Pogrom“ parengtą studiją, kurios pavadinimas „Kaip mums reorganizuoti Pabaltijį“ su paantrašte „Dvylika peilių į Pabaltijo nugarą“. Iš visko matyti, kad ją parengė ne kokie nors internetiniai troliai, o mokslo žmonės. Studijos esmė: nereikia bandyti susigrąžinti Pabaltijo tautų į Rusijos imperiją jėga; tai galima padaryti taikiai būdu – skatinant etnografinius nacionalizmus. Lietuvoje ypatingas dėmesys skiriamas žemaičiams ir suvalkiečiams, nes tai esančios visai kitos tautos, ne lietuviai. Be to, lietuvių pavergtos tautos, todėl esą, reikia remti jų išsivadavimo kovą. Kaip svarbus uždavinys nurodomas remti ir skatinti administracinę reformą, kad šios „tautos“ turėtų savo teritorinius darinius ir atramos tašką. P. Kalnius siūlo netapti naudingaisiais kvailiais, kad šiais neprotingais sprendimais nepasinaudotų priešas. Jis sutinka, kad galbūt reikia daryti administracinę reformą, tačiau orientuojantis į socialines, ekonomines problemas. Regionų kultūrinį savitumą išlaikyti būtina, tačiau tai padaryti galima kitais būdais. Siūlymui daryti administracinę reformą etnografiniu pagrindu iki šiol nėra pritarusi nė viena partija, išskyrus lenkų partiją ir buvusią Pakso partiją. Jis siūlo nepritari šiam projektui.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad dabartinės Vyriausybės programoje II skyriuje prie temos *Pasirengimas regioninio valdymo reformai* įrašyta: „Lietuvoje panaudojant europinę ir gerąją pasaulinę praktiką bei puoselejant etnines tradicijas suformavus 2–3 naujus regionus, iš kurių bus išskirtas Vilniaus miestas, sukursime prielaidas praktiniam subsidiarumo principui įgyvendinti, efektyviai decentralizuotai regioninei politikai planuoti bei tolygioms, regionų interesais paremtoms ES fondų investicijoms.“ (76.1 punktas). Be to, deklaracijoje nėra svarstomas joks konkretus reformos projektas, o tik siūlymas apskritai pradėti diskusiją dėl regioninės reformos. Jos nuomone, dabar reikėtų pirmiausia išsinaužinti naująjį Regioninės plėtros įstatymą.

G. Skamaročiaus pastebėjimu, Sūduva yra pati Lietuvos širdis, lygiai kaip ir Žemaitija. Niekas nesiruošia kalbėti apie autonomiją. Lygiai kaip ir rajonai – jie turi savivaldą, bet jie nekalba apie jokią autonomiją. Jis pats du metus yra pripažintas kaip pavojingas Rusijos federacijos ginkluotosioms pajėgoms ir Rusijos saugumui – šį vardą užsidirbo kalbėdamas apie tai, kad reikia saugoti lietuvišką kultūrą Karaliaučiaus krašte. Kalbant apie regionų savivaldą, kalbama tik apie įstatymo nustatytus dalykus. Jis prašo šioje vietoje nesusipriešinti. Jo nuomone, tiesiog tam tikra valdžia turi būti suteikta vietos žmonėms, kad jie galėtų susitvarkyti su ta pačia skurdo problema. Jo nuomone, regionų savivaldos nenori tie, kurie prieina prie centralizuotai sukauptų lėšų. Jo nuomone, Rusijai gali pasitarnauti ir tai, kad viename ar kitame krašte atsiranda daugybė skurstančių žmonių. Jis paprašė nenaudoti įžeidžiančių terminų, nes organizacijos, kurios iki šiol pasirašė deklaraciją, tikrai nenori turėti kažką bendro su Maskva.

D. Urbanavičienė pasiūlė su deklaracija supažindinti regionines tarybas per bendrą EKGTT posėdį ir palaukti jų sprendimo dėl deklaracijos pasirašymo.

R. Skamaročius dar pastebėjo, kad naujajame Regioninės plėtros įstatyme savivaldybėms paliekama teisė kurti funkcinis regionus. Taigi, jei nebus įkurti Dainavos, Sūduvos ir kiti regionai, šia teise būtinai pasinaudos Vilnijos regiono šalininkai.

P. Kalnius pastebėjo, kad klausimas yra labai sudėtingas, todėl su medžiaga turi susipažinti visos regioninės bendruomenės ir priimti sprendimą.

D. Urbanavičienė šiam pasiūlymui pritarė.

L. Sungailienė pastebėjo, kad reikėtų visiems susipažinti su rengiamu Bendruoju Lietuvos planu „Lietuva 2030“. Iki spalio 5 d. visuomenė dar gali teikti savo siūlymus projektui. Ji taip pat pasiūlė po posėdžio su regionais susipažinti su galutine rezoliucijos redakcija ir prabalsuoti dėl jos elektroniniu paštu.

NUTARTA:

1. Aptarti rezoliucijos dėl antrojo lygmens savivaldos įteisinimo klausimą su EKGTT regioninėmis tarybomis išplėstiniame EKGTT ir EKGTT regioninių tarybų posėdyje;
2. Supažindinti EKGTT su bendro EKGTT ir regioninių tarybų posėdžio rezultatais bei galutine rezoliucijos redakcija;
3. Priimti galutinį sprendimą dėl rezoliucijos pasirašymo balsuojant el. paštu.

7. SVARSTYTA. EKGTT elektroninio leidinio „Etninė kultūra“ redakcijos sudarymas.

D. Urbanavičienė pristatė idėją išleisti elektroninį žurnalo „Etninė kultūra“ leidinį, kuriame būtų pristatyti per pastaruosius metus pagal Etninės kultūros testinumo ir kaitos tyrimų programą atlikti tyrimai. Ji pasiūlė, kad žurnalo redakciją sudarytų Programos koordinacinės tarybos nariai.

A. Žernienė pristatė Programos koordinacinės tarybos sudėtį: Dalia Urbanavičienė, Rasa Paukštytė-Šaknienė, Dalia Senvaitytė, Virginijus Jocys, Jonas Rudzinskas, Loreta Sungailienė, Daiva Vyčinienė.

L. Sungailienė pasiūlė vietoje jos įtraukti J. Šorį.

NUTARTA: Į žurnalo „Etninė kultūra“ redakciją įtraukti: Dalią Urbanavičienę, Rasą Paukštytę-Šaknienę, Dalią Senvaitytę, Virginiją Joci, Joną Rudzinską, Daivą Vyčinienę, Juozą Šorį, galutinai suderinus el. paštu.

8. SVARSTYTA. Regioninių tarybų sudėties pasikeitimas.

J. Eidikonienė pristatė per vasarą įvykusius pasikeitimus Mažosios Lietuvos regioninėje etninės kultūros globos taryboje. Vietoje Eglės Deltuvaitės, kuri atstovavo Klaipėdos miesto savivaldybę, yra deleguota Dalia Žilvytė Mockuvienė. Vietoje Jolitos Latakienės Klaipėdos r. savivaldybė delegavo Gintautą Bareikį. Rambyno regionins parkas vietoje Giedrės Skipitienės delegavo Ingridą Kuperskienę.

NUTARTA. Pritarti pateiktiems M. Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos pasikeitimams, įtraukiant į ją Dalią Žilvytę Mockuvienę, Gintautą Bareikį, Ingridą Kuperskienę.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė